

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
The Effects of Problem-based Learning Management on Social Studies Learning Achievement and Analytical Thinking Ability of Mathayom Suksa II Students at Taweethapisek Bang Khunthian School in Bangkok Metropolis

เบญจวรรณ หฤทัยสิริรัตน์ (Benjawan Haruathaisirirat)¹ วลัย อิสรางกูร ณ อยุธยา (Walai Isarankura Na Ayudhaya)²

ดรุณี จำปาทอง (Darunee Jumpathong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 กลุ่ม ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ประกอบด้วย กลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา สารการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ โดยจัดทำ 2 รูปแบบ คือแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และแผนการจัดการเรียนรู้โดยไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบคู่ขนาน มีค่าความเที่ยง (r) เท่ากับ .90 และ (3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบวัดคู่ขนาน มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .81 สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัย พบว่า (1) นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ขานงหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

chenlichun82@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช p_walai@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช darunee.jum@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study social studies learning achievement and analytical thinking ability of students in Matthayomsuksa II who taught by problem-based learning method. The research sample consists the students in Matthayomsuksa II at Taweethapisek Bang Khunthian School, Bangkok. The students were divided into 2 groups were obtained by clustering method. The first was experimental group from 1 classroom studying problem-based learning method. The second was control group from 1 classroom studying conventional method. The research instruments consisted of (1) 5 units of social studies lesson plans in problem-based learning form and the conventional learning form. (2) 2 sets of parallel was achievement test with the reliability (r) is equal to .90 (3) 2 sets of parallel was analytical thinking ability test with the reliability (r) is equal to .81. Data were analyzed using mean, standard deviation and t-test. The results of this research were (1) the post learning achievement score of the student taught by problem-based learning was significantly higher than their pre learning at the level of .05; (2) the students taught by problem-based learning method had higher learning achievement score than those who taught by conventional learning method at the level of .05; (3) the post learning analytical thinking ability score of the students taught by Problem-based learning was significantly higher than their pre learning at the level of .05; and (4) the students taught by problem-based learning method had higher analytical thinking ability score than those who taught by conventional learning method at the level of .05.

Keywords: Problem-based learning, Analytical thinking ability

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นสาระวิชาหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีต สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนทางสังคมตามยุคสมัยได้อย่างชาญฉลาด สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างสันติสุข มีการกำหนดเนื้อหาสาระตามหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้ สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม ภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในแต่ละสาระมีการกำหนดมาตรฐานอย่างชัดเจนสำหรับนักเรียนแต่ละระดับชั้นให้คุณภาพทั้งในด้านความรู้ ทักษะและกระบวนการพร้อมด้วยตัวชี้วัดที่สามารถวัดประเมินผลได้ สามารถเสริมสร้างพัฒนาการนักเรียนในการเรียนรู้เกี่ยวกับโลก สิ่งแวดล้อม การปรับตัวให้เข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม ความเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : น.9) โดยส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบทางสังคมและการดำรงชีวิต คือ สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองในประเทศ ลักษณะและความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เข้าใจในการปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย มีส่วนร่วมต่อการปกครองในประเทศ ปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก มีความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในฐานะของประชาชนชาวไทย รวมถึงสิทธิ เสรีภาพในการดำรงชีวิตในสังคมซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวที่พึงรู้และตระหนัก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : น.132)

จากรายงานการประเมินผลด้านการศึกษพบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ หรือ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ปีการศึกษา 2555 ถึงปีการศึกษา 2558 ซึ่งเป็นช่วงปีที่ยังมีการจัดสอบรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่าผลคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในปีการศึกษา 2555 ร้อยละ 47.15 ปีการศึกษา 2556 มีผลคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.48 ปีการศึกษา 2557 มีผลคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.94 และปีการศึกษา 2558 มีผลคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.42 จากผลคะแนนเฉลี่ยในข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมยังอยู่ในเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละที่ต่ำกว่า 50 (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559 : น.13) ถึงแม้ว่าในปีการศึกษา 2560 จะมีการปรับเปลี่ยนรายวิชาในการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ หรือ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยยกเลิกการจัดสอบวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แต่ก็ยังเป็นความจำเป็นที่จะพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนอันจะเป็นประโยชน์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการดำเนินชีวิตประจำวันที่จะต้องอาศัยความสัมพันธ์กับสังคมโลกต่อไป

นอกจากนี้ เมื่อทำการศึกษาผลการประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาของประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจกล่าวถึงการประเมินความรู้และศักยภาพการใช้ความรู้ในชีวิตจริงของนักเรียนอายุ 15 ปี โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการวัดคือ 1) ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) มีตัวชี้วัดย่อยคือ ความสามารถที่จะสรุปสาระสำคัญความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจความสามารถในการคิดวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของข้อมูล 2) ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) มีตัวชี้วัดย่อยคือ ทักษะการสร้างสรรค์ ทำใหม่ทักษะการเชื่อมโยงข้อมูล และทักษะการสะท้อนและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ 3) ความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) มีตัวชี้วัดย่อยคือ การระบุประเด็นทางวิทยาศาสตร์ การอธิบายปรากฏการณ์ในเชิงวิทยาศาสตร์ การใช้ประจักษ์พยานทางวิทยาศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี,

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

2557: น.22 – 24) โครงการประเมินผล PISA ได้แสดงผลข้อมูลกับระบบการศึกษาคือ สามารถแสดงผลทักษะผู้เรียนที่ไม่ใช่เพียงความรู้แต่ยังรวมถึงความสามารถของนักเรียนในการใช้ความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพความสามารถในการประเมินค่า ตีความและแก้ไขปัญหา (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557 : น.2) สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กับการมีจิตสาธารณะของนักเรียนผ่านการทดสอบ PISA ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นการทดสอบที่เน้นการวัดทักษะการวิเคราะห์มากกว่าการท่องจำในเนื้อหาวิชา (ดวงจันทร์ วรคามิน, ปังปอนด์ รักอานวยกิจ และยศวีร์ สายฟ้า, 2559 : น.3 – 4) ประเทศไทยเข้ารับการประเมินทักษะของนักเรียนตั้งแต่ปี ค.ศ.2003 และปี ค.ศ.2012 ผลการประเมินในปี ค.ศ.2012 หรือ พ.ศ.2555 คะแนนผลการสอบของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 50 โดยคะแนนในด้านวิทยาศาสตร์ 444 คะแนน โดยคะแนนเฉลี่ยจากทุกประเทศที่เข้าร่วมการสอบ คือ 501 คะแนน คะแนนด้านทักษะการอ่าน 441 คะแนน โดยคะแนนค่าเฉลี่ยจากทุกประเทศที่เข้าร่วมการสอบ คือ 496 คะแนนและคะแนนคณิตศาสตร์ 427 คะแนน โดยคะแนนค่าเฉลี่ยจากทุกประเทศที่เข้าร่วมการสอบ คือ 494 คะแนน ผลการสอบทั้ง 3 วิชา ประเทศไทยมีผลคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ผลการประเมินจัดอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557 : น.227 - 230) สะท้อนให้เห็นปัญหาสำคัญของการศึกษาไทยทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ ผู้เรียนไม่สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากโจทย์ที่ยากและซับซ้อนได้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในการความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมเสริม

ในการศึกษางานวิชาการและงานวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการจัดการศึกษาที่ยังต้องพัฒนา พบว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจะต้องมีการปรับเปลี่ยน โดยเริ่มต้นจากส่วนสำคัญคือ ครูผู้สอน ที่จะต้องสร้างทัศนคติใหม่ เปิดใจกว้างและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนโดยเลือกวิธีการให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและตัวชี้วัด สามารถเสริมสร้างทักษะแก่ผู้เรียนทั้งในด้านความรู้เชิงวิชาการ ทักษะการคิด ทักษะชีวิต ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557: Online) กล่าวถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ครูเน้นสอนเพียงเพื่อแก้ปัญหาความไม่รู้ของผู้เรียน คือป้อนเฉพาะเนื้อหาความรู้เพื่อสามารถผ่านการประเมินผลจากแบบทดสอบ การสอนสังคมศึกษาสำหรับเยาวชนรุ่นใหม่ให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลก ควรเน้นการสอนในเชิงรุกที่ให้ความสำคัญต่อการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา การทำโครงการ และการฝึกให้สร้างผลงานใหม่ๆ จากความรู้พื้นฐานที่มีและนำมาต่อยอด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีรูปแบบหลากหลายให้สามารถเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระของรายวิชาและสภาพของผู้เรียน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน (Collaborative Learning) การเรียนรู้โดยการค้นคว้าอิสระ (Independent Investigation Method) และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นต้น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว จะเน้นการสร้างและพัฒนาด้านทักษะความรู้พื้นฐาน ด้านทักษะการคิดพื้นฐาน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะข้อมูล ประมวลผลข้อมูล วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีระบบ ตลอดจนความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่และด้านทักษะจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเน้นความสำคัญกับการเสริมสร้างสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจ ความฉลาดทางอารมณ์ความรู้สึก

แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาทักษะด้านความรู้ กระบวนการคิด รวมถึงทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้วิจัยได้ศึกษาแล้วว่ามีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

เริ่มเป็นที่รู้จัก จากการเผยแพร่ผลงานวิจัยในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับกลุ่มนักเรียนแพทย์ ประเทศแคนาดา ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ในการจัดการเรียนรู้ และเห็นผลการพัฒนาการเรียนรู้นักศึกษาแพทย์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งการมีส่วนร่วมในสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น นำให้เกิดการเรียนรู้โดยประสบการณ์จริง กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูล นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา รวมถึงการอธิบายเหตุและผลของคำตอบหรือแนวทางการแก้ปัญหา เป็นการใช้ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งเสริมสร้างการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นในกลุ่ม ร่วมกันในการหาข้อมูล นำมาอภิปรายในกลุ่มย่อย จนได้มาซึ่งข้อสรุป ประเด็นคำตอบหรือแนวทางในการจัดการกับปัญหา ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ใหม่ เป็นการพัฒนาทักษะสำคัญต่อการดำรงชีวิต ดังที่ทิสนา แคมมณี (2550 : น.137) ได้อธิบายสอดคล้องกับแนวทางโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : น.1) คือ การสอนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้จากปัญหาที่มาเป็นประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำสู่กระบวนการค้นหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหา ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะกระบวนการความคิด การตัดสินใจด้วยตนเองร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ในส่วนบทบาทครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี จะต้องมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยจัดการเรียนการสอนโดยเป็นแนวทางการจัดการศึกษาเชิงรุกคือสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น อีกทั้งการพัฒนาทักษะด้านการคิดที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ โดยการคิดวิเคราะห์จะช่วยให้สามารถจำแนกข้อมูล สร้างความเข้าใจในสาเหตุ และผลที่เกิดจากปัญหานั้นๆ นำไปสู่การเลือกแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอันในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนภายในโรงเรียนทิวทัศน์ บางขุนเทียน เป็นโรงเรียนขนาดกลางที่มีจำนวนนักเรียน 975 คน ซึ่งยังประสบปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2558 แสดงผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O - NET) ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีผลคะแนนเฉลี่ย 36.75 (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2558 : น.15) โดยผลคะแนนดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศ เมื่อศึกษาในแต่ละสาระ พบว่า สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรมและประวัติศาสตร์ มีผลคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด รองมาคือ สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2558 : น.19) ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยเฉพาะในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ที่มีความสำคัญต่อการสร้างความรู้และความเข้าใจในความเป็นพลเมืองของประเทศไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุแนวทางการเรียนรู้ของสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปฏักฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่าง สันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : น.115)

ดังที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาพัฒนานักเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต และพัฒนา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหานั้นมีกระบวนการขั้นตอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ขั้นตอนแรกคือการตั้งประเด็นปัญหาที่ใกล้เคียงหรือที่นักเรียนมีประสบการณ์ร่วมนั้นจะเป็นการกระตุ้นความสนใจในการแสวงหาข้อมูลเพื่อนำมาแก้ไข สามารถพัฒนาทักษะผู้เรียนในด้านการสืบค้นข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เหมาะสมหรือสามารถแก้ปัญหาได้ โดยในเนื้อหาสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตนักเรียนจะเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน นักเรียนจะสามารถเข้าใจในหลักสาระวิชาและการประยุกต์ใช้ความรู้ในการดำเนินชีวิต มีความเข้าใจในการเป็นพลเมืองของชาติได้

นิยามศัพท์

- 1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน** หมายถึง การจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนรู้ผ่านสถานการณ์ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน หรือเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถค้นหาคำตอบได้ ผู้เรียนต้องทำการค้นคว้า รวบรวมข้อมูล ทำการทดลองเพื่อค้นหาแนวทางการแก้ปัญหา ผู้วิจัยจึงใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของ Robert Delise มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงปัญหา (Connect with problem) ขั้นที่ 2 การสร้างเค้าโครงการทำงาน (Setting Up the Structure) ขั้นที่ 3 การเผชิญกับปัญหา (Visit the problem) ขั้นที่ 4 การตรวจสอบปัญหา (Revisiting the Problem) ขั้นที่ 5 สร้างชิ้นงาน (Producing a Product or Performance) และขั้นที่ 6 ประเมินผลการทำงาน (Evaluating Performance and the Problem) ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายร่วมในการจัดการเรียนรู้
- 2. การจัดการเรียนรู้ที่ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน** หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐาน แต่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การบรรยาย ร่วมกับการอภิปรายกลุ่ม และการนำเสนอผลงานร่วมกันของผู้เรียน ประกอบกับการใช้สื่อการสอน
- 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง การวัดความสามารถจากการเรียนรู้ทางพุทธิปัญญา โดยใช้วิธีการทดสอบและเครื่องมือที่ใช้วัด คือ แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ คือ จำ เข้าใจ นำไปใช้ ประเมินค่า และสร้างสรรค์
- 4. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์** หมายถึง ความสามารถทางการคิด พิจารณาข้อมูลเพื่อจำแนก จัดหมวดหมู่ จัดลำดับความสำคัญ หาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ประเมินและตัดสินคุณค่าของข้อเท็จจริง โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และกำหนดตัวชี้วัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่ม 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล 3) การวิเคราะห์เพื่อสรุปสาระสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ใช่ปัญหาเป็นฐาน

สมมติฐานวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่สูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ใช่ปัญหาเป็นฐาน
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ใช่ปัญหาเป็นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก บางขุนเทียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนทวีธาภิเศก บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 2 ห้องเรียนโดยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 นำผลการทดสอบของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะปรับชั้นเรียนในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2561 มาหาค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่าง ห้องเรียนที่มีสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกัน เปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณนักเรียนในชั้นเรียน ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และความแตกต่างค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของห้องเรียนกลุ่มตัวอย่าง มาทดสอบหาค่าความแปรปรวนโดยใช้ค่าเอฟ (F-Test)

1.2 จับสลากกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองจำนวน 1 ห้องและกลุ่มควบคุม 1 ห้อง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย มี 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ เวลา 20 คาบเรียน โดยจัดทำ 2 รูปแบบ คือแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ใช่ปัญหาเป็นฐาน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยมีแนวทางในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

2.1 แนวทางการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เริ่มต้นจากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา สารการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดรายวิชาเพื่อจัดทำโครงสร้างรายวิชา และศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยจัดแบ่งหน่วยการเรียนรู้หลักจำนวน 5 หน่วย จัดการเรียนการสอนทั้งหมดจำนวน 20 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เท่ากับ 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด และนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง

2.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยนำแนวทางการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรรายวิชา โครงสร้างรายวิชาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ในรายวิชาสังคมศึกษาสารการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้หลักจำนวน 5 หน่วย โดยจัดการเรียนรู้ที่ใช้การบรรยาย ร่วมกับการอภิปรายกลุ่ม และการนำเสนอผลงานร่วมกันของผู้เรียน ประกอบกับการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย นำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อประกอบ และการวัดและประเมิน พบว่าผลค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด และนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มควบคุม

2.2 แนวทางการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารวิชาการ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือในการวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้สาระสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ตรงกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การวัดพฤติกรรม รูปแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 2 ชุด ชุดละ 40 ข้อ เป็นแบบทดสอบคู่ขนานก่อนเรียนและหลังเรียน แต่ละข้อจะมีตัวเลือกที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว กำหนดเกณฑ์คะแนนข้อถูก ข้อละ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบมีคะแนนเป็น 0 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 40 ข้อทั้ง 2 ชุดเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผลการตรวจค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ มีค่าเท่ากับ 0.67 จำนวน 8 ข้อ และมีค่าเท่ากับ 1.0 จำนวน 32 ข้อ ค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20 – 0.74 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.24 - 0.76 ค่าความเที่ยง เท่ากับ .90

2.2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียน ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดการเรียนรู้เบื้องต้นและแนวทางการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักวิชาการทางการศึกษา คือ Bloom, Anderson และ Marzano ผู้วิจัยสรุปกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักการศึกษา 3 ท่าน เป็นแนวทางในการกำหนดเกณฑ์การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คือ 1) การวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่ม 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล 3) การวิเคราะห์เพื่อสรุปสาระสำคัญ ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 20 ข้อ รูปแบบปรนัย ตัวเลือก จำนวน 2 ชุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ชุดละ 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบคู่ขนาน แต่ละข้อจะมีตัวเลือกที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว กำหนดเกณฑ์คะแนนข้อถูก ข้อละ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบมีคะแนนเป็น 0 และเรียบเรียงเป็นแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ชุดที่ 1 วัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนการเรียนรู้ และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชุดที่ 2 วัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการเรียนรู้ นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จำนวน 20 ข้อ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผลการตรวจค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ มีค่าเท่ากับ 0.67 จำนวน 3 ข้อ และมีค่าเท่ากับ 1.0 จำนวน 17 ข้อ ค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.29 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.24 - 0.65 ค่าความเที่ยง เท่ากับ .81

3. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อเก็บข้อมูล

3.2 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับนักเรียนกลุ่มทดลอง และจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน กับกลุ่มควบคุมในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลา 20 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที

3.3 ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน ซึ่งใช้แบบทดสอบคู่ขนานกับฉบับก่อนเรียนและบันทึกผลการทดสอบเพื่อนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนสังคมศึกษาของกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent t-test) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

4.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนและหลังเรียนสังคมศึกษาของกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent t-test) และเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มทดลอง

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มทดลอง

	N	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	42	17.10	2.91	9.73	41	.000
หลังเรียน	42	20.71	3.48			

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเท่ากับ 17.10 และ 20.71 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

	N	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
กลุ่มทดลอง	42	20.71	3.48	4.84	82	.000
กลุ่มควบคุม	42	16.95	3.64			

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเท่ากับเท่ากับ 20.71 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน เท่ากับ 16.95 เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

3. ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มทดลอง

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มทดลอง

	N	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	42	8.26	1.78	8.67	41	.000
หลังเรียน	42	10.31	1.33			

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยผลการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเท่ากับ 8.26 และ 10.31 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 4 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

	N	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
กลุ่มทดลอง	42	10.31	1.33	3.42	82	.001
กลุ่มควบคุม	42	9.38	1.14			

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยผลการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเท่ากับเท่ากับ 10.31 และความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน เท่ากับ 9.38 เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จากการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับข้อสมมติฐานข้อที่ 1

1.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับข้อสมมติฐานข้อที่ 2

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ พรประพันธ์ เจริญพงศ์ (2554 : น.48) และรัชณี เกษศิริ (2560 : น.54) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยทั้งสองพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อีกทั้งนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่ในขั้นตอนการเชื่อมโยงปัญหา และขั้นตอนการสร้างเค้าโครงการทำงาน ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจในประเด็นปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูล ในขั้นตอนการเผชิญกับปัญหาและขั้นตอนการตรวจสอบปัญหา ผู้เรียนจะต้องสามารถวิเคราะห์ เลือกสรรข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ในขั้นตอนการสร้างชิ้นงาน ผู้เรียนจะต้องสร้างสรรค์ชิ้นงานจากการสรุปแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และขั้นตอนท้ายคือ การประเมินผลการทำงาน ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์ ประเมินความเหมาะสมในการประเมินผลการทำงานภายในกลุ่ม หรือประเมินผลตนเอง ในการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นจึงสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจในการแสวงหาความรู้ เป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาวิจัยการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่ได้นำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยจัดสอนในศาสตร์สาขาต่างๆ และทำการสรุปผลภาพรวมพบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและมีเจตคติด้านบวกต่อนิเวศวิทยา (เกียรติกำจร กุศล, 2554 : น.49 - 53) สอดคล้องกับ Deliste (1997 : p.13) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยปัญหาจะพัฒนาการเรียนรู้ ด้วยการบวนการที่สร้างให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิด การสื่อสาร กระบวนการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ได้คำตอบ มากกว่าการท่องจำเนื้อหาบทเรียน อีกทั้ง วลี สัตยาศัย (2547 : น.16) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการกระตุ้นความสนใจในตัวผู้เรียนจากการใช้ประเด็นปัญหาซึ่งมาจากประสบการณ์ตรงหรือปัญหาที่ใกล้เคียงกับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนต้องค้นคว้าหาข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มย่อยเพื่อร่วมกันสรุปแนวทางที่สามารถนำไปแก้ปัญหาได้ หรือเป็นแนวทางที่สรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีการสร้างสรรค์ปัญญา (Constructivism) ให้มีความสำคัญต่อผู้เรียนในการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากประสบการณ์หรือ ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะส่งเสริมให้ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้มากกว่าการจัดการเรียนรู้ในแบบที่เน้นครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ (อัญชลี ชยานุวัชร, 2554 : น.78 - 79)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

2. ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อสมมติฐานข้อที่ 3

2.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับข้อสมมติฐานข้อที่ 4

จากผลการศึกษาด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสอดคล้องกับ วรรณภัส หายชัยนิตยพันธ์ (2554 : น.56) และพิทยาภรณ์ แก้วพิลากุล (2559 : น.24) ที่มีผลการวิจัยในทิศทางเดียวกันว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช้ปัญหาเป็นฐาน อีกทั้ง ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนในเกณฑ์ผ่าน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีกระบวนการที่จะส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ และในทักษะด้านอื่นๆ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : น.3 - 4) ที่ได้นำเสนอลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการฝึกฝนผู้เรียนให้ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่สืบค้น สามารถเลือกใช้ข้อมูลที่เหมาะสมมาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีกระบวนการที่พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คือ ขั้นแรกเป็นการเชื่อมโยงปัญหา ผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเพื่อทำความเข้าใจและสามารถระบุขอบข่ายของปัญหาดังกล่าว ขั้นที่ 2 ผู้เรียนสร้างโครงร่างการทำงาน โดยผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ อภิปรายประเด็นปัญหา กำหนดสมมติฐานเพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูล ซึ่งในกระบวนการขั้นตอนที่ 1 และขั้นที่ 2 แสดงให้เห็นถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่ม ขั้นที่ 3 การสืบค้นหาคำตอบ ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆเช่น ห้องสมุด หนังสือ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ วิทยุ ฯลฯ คัดกรองและเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางที่จะนำมาแก้ไขปัญหา ขั้นที่ 4 ตรวจสอบปัญหา ผู้เรียนร่วมกันทบทวนประเด็นปัญหาและแนวทางที่เลือกในการแก้ปัญหา อีกทั้งเสนอแนวทางอื่นเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล ขั้นที่ 5 ลงมือสร้างชิ้นงาน ผู้เรียนสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์เป็นชิ้นงาน ซึ่งเป็นการพัฒนาการคิดวิเคราะห์เพื่อสรุปสาระสำคัญ และในขั้นสุดท้าย ประเมินผลการทำงาน ผู้เรียนสามารถประเมินตนเอง การปฏิบัติงานของกลุ่ม และผู้สอนประเมินผลผู้เรียน ผู้เรียนจะใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล โดยอธิบายเหตุผลในการประเมินผลการทำงานของตนเองและกลุ่ม

จากที่กล่าวมาในข้างต้นแสดงถึงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ข้อมูล การอธิบายเหตุและผลด้านความสัมพันธ์ ความสอดคล้องของข้อมูล การสรุปประเด็นสาระสำคัญ เพื่อสร้างองค์ความรู้ จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการจัดการเรียนการสอนในสาระหน้าที่พลเมือง ผู้สอนสามารถใช้เหตุการณ์ข่าวหรือประสบการณ์โดยตรงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนมาเป็นประเด็นปัญหาได้จะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ร่วมและเข้าใจในประเด็นปัญหาได้ดี

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายใกล้ตัว จะมีเนื้อหาที่ยากทำให้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะต้องเน้นขั้นตอนสร้างความรู้ในเนื้อหาให้กับผู้เรียนก่อนเพื่อนำให้ผู้เรียนได้สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมและนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา

1.3 ผู้สอนควรคำนึงถึงการตั้งประเด็นคำถามที่เหมาะสมกับผู้เรียน หรือเป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนใกล้กับ ผู้เรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียนต่อประเด็นปัญหา โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตร

1.4 ผู้สอนควรเสริมบรรยากาศให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออก สื่อสาร และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการตั้ง ประเด็นคำถามให้ผู้เรียนได้อภิปราย และเสนอความคิดเห็น

1.5 ผู้สอนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีร่วมกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจแก่ผู้เรียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนด้านคุณลักษณะอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความรับผิดชอบ ความใฝ่เรียนใฝ่รู้ ความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นต้น

2.2 สามารถนำผลจากการวิจัยไปพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะอื่นๆ ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสื่อสารและการร่วมมือ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เกียรติกำจร กุศล. (2554). งานวิจัยการเรียนการสอนแบบ PBL ใน *รวมบทความ PBL ฉบับพิเศษ : การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน*. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

งานประกันคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนทวีธาภิเศก บางขุนเทียน. (2558). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2558*. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนทวีธาภิเศก บางขุนเทียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.

ดวงจันทร์ วรคามิน, ปังปอนด์ รักอำนวยกิจและยศวีร์ สายฟ้า. (2559). *โครงการ “การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย”*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

พรประพันธ์ เจริญพงศ์. (2554). *ผลการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อการคิดแบบคุณโทษและทางออกและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ปัญหาสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

- พิทยาภรณ์ แก้วพิลากุล. (2559). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาสังคมศึกษา ส31101 โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 39(1).
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). แนะนำการสอนสังคมศึกษาทั้งระบบ. เดลินิวส์. ค้นจาก <http://www.dailynews.co.th/education/247487>.
- ทิตินา แคมมณี. (2550). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชณี เกษศิริ. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรรณนภัส หาญชัยนิตยพันธ์. (2554). ผลของการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพนาพิทยาคม จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัลลี สัตยาชัย. (2547). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักรูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : บุ๊คเน็ต.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ นักเรียนรู้อะไร และทำอะไรได้บ้าง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2559). รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2558 : บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อัญชลี ขยานุวัชร. (2554). ทฤษฎีการสร้างสรรค์ปัญญา (Constructivism) กับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. ใน รวมบทความ PBL ฉบับพิเศษ : การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- Deliste, Robert (1997). *How to use problem-based learning in the classroom*. Alexandria, Virginia : Association for Supervision and Curriculum Development.